

Ordin nr. din

**pentru aprobarea regulilor de suspendare și restabilire a activităților de piață și a
regulilor de decontare aplicabile**

Având în vedere prevederile art. 4 alin. (2) lit. e) și f), ale art. 36 și ale art. 39 din Regulamentul (UE) 2017/2196 al Comisiei din 24 noiembrie 2017 de stabilire a unui cod de rețea privind starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic,

În temeiul dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. c) și ale art. 9 alin. (1) lit. h) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2012, cu modificările și completările ulterioare,

președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei emite următorul
ordin:

Art. 1 - Se aprobă Regulile de suspendare și restabilire a activităților de piață și regulile de decontare aplicabile, prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2 - Contractele și convențiile de vânzare-cumpărare a energiei electrice încheiate pe piața angro precum și procedurile de stabilire a obligațiilor de plată și a drepturilor de încasat se vor actualiza conform prevederilor prezentului ordin.

Art. 3 - Operatorii economici din sectorul energiei electrice, Compania Națională de Transport al Energiei Electrice "Transelectrica" S.A. și Societatea Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale "OPCOM" S.A. duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 4 - Direcțiile de specialitate din cadrul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei urmăresc respectarea prevederilor prezentului ordin.

Art. 5 - Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I și pe pagina de internet a Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice "Transelectrica" S.A. și se aplică de la data de 1 octombrie 2022.

Art. 6 - La data de 1 octombrie 2022 se abrogă Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 23/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind suspendarea funcționării pieței angro de energie electrică și regulile comerciale aplicabile, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 377 din 17 mai 2016, cu modificările ulterioare.

Președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei

Dumitru CHIRIȚĂ

Regulile de suspendare și restabilire a activităților de piață și regulile de decontare aplicabile

Capitolul 1

Scop și domeniu de aplicare

Art. 1 Prezentele reguli au drept scop stabilirea condițiilor, regulilor și procedurilor de suspendare și restabilire a activităților de piață și de decontare a dezechilibrelor, a capacității de echilibrare și a energiei de echilibrare aplicabile, în situațiile în care sistemul electroenergetic se află în stare de urgență, de colaps și/sau de restaurare.

Art. 2 Prezentele reguli se aplică tuturor participanților la piață inclusiv operatorului de transport și de sistem, operatorilor de distribuție, utilizatorilor de rețea semnificativi, furnizorilor de servicii de apărare, furnizorilor de servicii de restaurare, părților responsabile cu echilibrarea, furnizorilor de servicii de echilibrare, operatorului pieței de energie electrică desemnat și operatorului de decontare a dezechilibrelor părților responsabile cu echilibrarea.

Capitolul 2

Abrevieri și definiții

Art. 3 În înțelesul prezentului ordin, abrevierile de mai jos au următoarele semnificații:

- a) ACER – Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei
- b) ANRE – Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei;
- c) Bancă de decontare – Bancă la care o parte responsabilă cu echilibrarea/operator de transport și de sistem și-a deschis contul bancar din/în care se achită/încasează obligațiile de plată/drepturile de încasare înscrise în notele de informare pentru decontare emise de operator de decontare al dezechilibrelor părților responsabile cu echilibrarea, prevăzute în facturi;
- d) CCR – Regiunea de Calcul al Capacităților;
- e) FSE – furnizor de servicii de echilibrare;
- f) GFR – grup de furnizare a rezervelor;
- g) ID – interval de decontare;
- h) IDCC – calcul de capacitate interzonală intrazilnică

- i) NP – notificare de program;
- j) OD – operator de distribuție;
- k) ODDPRE – operator de decontare al dezechilibrelor părților responsabile cu echilibrarea;
- l) OR –operator de rețea;
- m) OM – operator de măsurare;
- n) OPEED – operator al piețelor de energie electrică desemnat sau delegat să execute funcții de piață în conformitate cu legislația națională;
- o) OTS – operator de transport și de sistem;
- p) PE – piața de echilibrare;
- q) PI – piața intrazilnică;
- r) PRE – parte responsabilă cu echilibrarea;
- s) PZU – piața pentru ziua următoare;
- t) RCC – Centrul Regional de Coordonare;
- u) Regulamentul (UE) 2017/2196 – Regulamentul (UE) 2017/2196 al Comisiei din 24 noiembrie 2017 de stabilire a unui cod de rețea privind starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic;
- v) Regulamentul (UE) 2017/1485 – Regulamentul (UE) 2017/1485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice
- w) Regulamentului (UE) 2015/1222 – Regulamentul (UE) 2015/1222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor;
- x) RFP – Reglaj frecvență –putere;
- y) ROPEX_DAM_Base – indice de preț determinat pentru fiecare zi a anului ca medie aritmetică a prețurilor de închidere a PZU corespunzătoare celor 24 de intervale orare;
- z) RSF – rezerva de stabilizare a frecvenței;
- aa) SEE – Europa de Sud-Est
- bb) SEN – sistemul electroenergetic național;
- cc) SOR– regiunea de operare a sistemului
- dd) UE – Uniunea Europeană;
- ee) UFR – unitate de furnizare a rezervelor;
- ff) URS – utilizator de rețea semnificativ.

Art. 4 În înțelesul prezentelor reguli, termenii și expresiile folosite au semnificațiile definite la:

- a) art. 2 din Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE (reformare),
- b) art. 2 din Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică (reformare),
- c) art. 2 din Regulamentul (UE) nr. 543/2013 al Comisiei din 14 iunie 2013 privind transmiterea și publicarea datelor pe piețele energiei electrice și de modificare a anexei I la Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului,
- d) art. 2 din Regulamentul (UE) 2015/1222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor,
- e) art. 2 din Regulamentul (UE) 2016/1719 al Comisiei din septembrie 2016 de stabilire a unei orientări privind alocarea capacităților pe piața pe termen lung,
- f) art. 3 din Regulamentul (UE) 2017/1485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice,
- g) art. 2 din Regulamentul (UE) 2017/2195 al Comisiei din 23 noiembrie 2017 de stabilire a unei linii directoare privind echilibrarea sistemului de energie electrică,
- h) art. 2 din Regulamentul (UE) 2017/2196 al Comisiei din 24 noiembrie 2017 de stabilire a unui cod de rețea privind starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic,
- i) art. 3 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare.

Capitolul 3

Prevederi generale

Art. 5 OTS asigură continuitatea realizării/punerii în aplicare a tranzacțiilor cu energie și poate suspenda activitățile de piață și procesele aferente acestora doar în ultimă instanță, în condiții clare, obiective și armonizate conform situațiilor, criteriilor și procedurilor stabilite în prezentele reguli.

Art. 6 OTS asigură toate măsurile de ordin tehnic necesare pentru rezolvarea stărilor SEN prevăzute în Regulamentul (UE) 2017/2196, cum ar fi cazul preluării conducerii de către OTS a programului de dispecerizare aspect care nu conduce neapărat la suspendarea tuturor activităților de piață.

Art. 7 Prezentele reguli se aplică și în situația în care SEN se află în situație de colaps sau restaurare din colaps din cauze datorate forței majore.

Capitolul 4

Coordonarea OTS

Art. 8 În vederea gestionării stărilor SEN definite în Regulamentul (UE) 2017/2196 și aplicării prezentelor reguli, OTS constituie o echipa de criză conform unei proceduri proprii pentru situațiile impuse de starea de urgență sau de colaps a SEN, cu principalele responsabilități:

- a) coordonarea conform planului de apărare și restaurare;
- b) monitorizarea și diagnosticarea stării rețelei;
- c) stabilirea priorităților pentru restabilirea alimentării consumatorilor, conform planului de apărare și restaurare;
- d) luarea deciziei privind suspendarea și restabilirea activităților de piață;
- e) comunicarea informațiilor relevante către părțile interesate externe/interne în conformitate cu procedurile de comunicare prevăzute în capitolul 7;
- f) înregistrarea regulilor, deciziilor și acțiunilor întreprinse.

Art. 9 În procesul de suspendare și restabilire a activităților de piață, OTS se coordonează cu următoarele entități:

- a) OTS din CCR Core și CCR SEE;
- b) OTS din țările cu care OTS are aranjamente pentru coordonarea echilibrării;
- c) OPEED din cadrul zonei sale de control frecvență – putere;
- d) RCC pentru SOR Continental și RCC SEE.

Art. 10 OTS elaborează în urma unui proces de consultare publică, o procedură internă privind constituirea echipei de criză conform prevederilor art.8, care detaliază responsabilitățile și modul de coordonare a acestuia cu entitățile implicate din țară și din afara acesteia prevăzute la art. 9, cu privire la calculul și alocarea capacităților interzonale, procesul de cuplare pentru PZU și PI, în situații generate de stările de urgență sau colaps ale SEN care conduc la suspendarea și restabilirea activităților de piață.

Capitolul 5

Reguli de suspendare a activităților de piață

Secțiunea 5.1 Prevederi generale

Art. 11 OTS poate decide asupra suspendării temporare a uneia sau a mai multor activități de piață prevăzute la art. 35 alin (2) din Regulamentul (UE) 2017/2196 în toate cazurile

prevăzute de Regulamentul (UE) 2017/2196 la art 35. alin (1) atunci când sunt îndeplinite una sau mai multe din următoarele condiții:

- a) sistemul de transport a pierdut 50% sau mai mult din consum în zona sa de reglaj sau a înregistrat lipsa totală a tensiunii timp de cel puțin trei minute în zona de reglaj, și se află în stare de colaps; sau
- b) sistemul de transport se află în stare de urgență și este îndeplinită cel puțin una dintre următoarele condiții:
 - (i) separarea în două sau mai multe zone ale rețelei de transport al energiei electrice din România cu frecvențe diferite a SEN;
 - (ii) aplicarea măsurilor de deconectare manuală și automată a consumului conform planului de apărare și restaurare;
 - (iii) înregistrarea unor abateri de frecvență de +/- 220 mHz în SEN;
 - (iv) înregistrarea unui deficit de putere și a lipsei rezervelor de servicii de sistem.
- c) SEN se află în procesul de restaurare la starea normală sau de alertă în urma stării de colaps;
- d) SEN se află în procesul de restaurare la starea normală sau de alertă în urma stării de urgență; sau
- e) instrumentele și mijloacele de comunicare necesare pentru ca OTS să faciliteze activitățile pieței nu sunt disponibile mai mult de 30 de minute.

Art. 12 OTS elaborează o procedură privind determinarea stării de operare a SEN în care se identifică dacă suspendarea uneia sau mai multor activități de piață poate avea loc imediat după apariția a cel puțin uneia dintre condițiile prevăzute la art. 11 și să dureze până la atingerea stării normale sau a stării de alertă a SEN.

Art. 13 În cazul în care OTS decide asupra suspendării a uneia sau a mai multor activități de piață, OTS notifică părțile interesate prevăzute la art. 34 prin utilizarea mijloacelor de comunicare normale/de rezervă încă funcționale.

Art. 14 În cazul în care sistemul de transport al OTS este în stare de colaps, OTS activează Planul de restaurare a funcționării SEN notificat de acesta conform prevederilor art 4. alin. (5) din Regulamentul (UE) 2017/2196 și aplică procedurile aferente conform prevederilor art. 25 din Regulamentul (UE) 2017/2196. URS au obligația conformării cu dispozițiile primite de la OTS și fiecare URS funcționează, dacă este posibil din punct de vedere tehnic, la o valoare de referință a puterii active stabilită de OTS.

Art. 15 OTS ia decizii privind suspendarea și restabilirea activităților de piață, în conformitate cu prevederile art. 36 alin. (4) din Regulamentul (UE) 2017/2196, în situațiile

prevăzute la art. 11, conform cu parametrii obiectivi definiți în anexa la prezentele reguli și intervalul de timp care trebuie respectat pentru fiecare parametru definit în aceasta și respectă încadrarea în ID a perioadei de suspendare a activităților de piață, pe cât posibil.

Secțiunea 5.2 Activități de piață care pot fi suspendate

Art. 16 OTS decide în funcție de starea SEN și criteriile prevăzute la art. 11 care dintre activitățile de piață trebuie să fie suspendate precum și, perioada suspendării în coordonare cu părțile implicate prevăzute la art. 9. Următoarele activități de piață pot fi suspendate de către OTS:

- a) transmiterea de date și asigurarea capacității interzonale pentru alocarea capacității aferente cuplării piețelor intrazilnice la granițele zonei de ofertare corespunzătoare pentru fiecare unitate de timp a pieței atunci când se preconizează că sistemul de transport nu va fi readus la starea normală sau de alertă;
- b) transmiterea de către un UFR/GFR a ofertelor de capacitate de echilibrare și de energie de echilibrare;
- c) furnizarea de către PRE a unei poziții echilibrate la sfârșitul ID;
- d) furnizarea de modificări ale poziției PRE;
- e) furnizarea de către PRE a programelor de producție, programelor de consum și de schimburi comerciale interne/externe conform art. 111 din Regulamentul (UE) 2017/1485.

Art. 17 Alte activități relevante de piață a căror suspendare este considerată necesară pentru a conserva și/sau a restaura sistemul sunt următoarele:

- a) activități aferente procesului de cuplare unică a piețelor intrazilnice;
- b) achiziția serviciilor de echilibrare și achiziția rezervelor de reglaj și a serviciilor de sistem.

Art. 18 Activitățile de piață care pot fi cel mult amânate pentru o data ulterioară perioadei de restaurare a SEN sau de restabilire a stării normale sau de alertă a SEN sunt următoarele:

- a) publicarea informațiilor care asigură transparența funcționării pieței angro de energie electrică;
- b) activitățile de piață privind calculul și alocarea capacităților de interconectare pe termen lung, anuale și lunare.

Art. 19 În măsura în care situațiile prevăzute la art. 11 și în anexa la prezentele reguli permit, OTS furnizează pentru PZU și PI interzonale capacitatea interzonală disponibilă pentru fiecare graniță și unitate de timp a pieței, calculată conform metodologiilor de calcul și de alocare a capacităților interzonale aprobate de ACER și/sau autoritățile de reglementare din CCR Core

și SEE sau conform acordurilor cu țările terțe în vigoare pentru capacitățile interzonale aferente.

Art. 20 În cazul în care SEN se află în stare de colaps, urgență sau restaurare, OTS împreună cu OPEED se coordonează și aplică procedurile de ultimă instanță pentru mecanismul de cuplare a PI în sensul reducerii capacităților interzonale sau de restricționare a alocării capacității interzonale pe granițele adiacente, funcție de condițiile de la art 11. Procedurile de ultimă instanță se elaborează de OTS și OPEED în coordonare cu OPEED și OTS din CCR Core și SEE.

Secțiunea 5.3 Roluri și responsabilități

Art. 21 Responsabilitățile OTS prevăzute în Regulamentul privind clauzele și condițiile pentru PRE și Regulamentul privind clauzele și condițiile pentru FSE și pentru furnizorii de RSF, aprobate prin ordin al președintelui ANRE, se suspendă în cazul stării de colaps și de restaurare din starea de colaps a SEN.

Art. 22 Pe perioada de suspendare a activităților de piață în condițiile prevăzute la art. 11, lit. a) și c) se suspendă regulile de selectare a energiei de echilibrare pe PE de către OTS, prevăzute în toate actele normative, în vigoare, referitoare la funcționarea PE.

Art. 23 Pe perioada de suspendare a activităților de piață în condițiile prevăzute la art. 11 lit. a) și c), PRE nu își mai asumă responsabilitatea echilibrării, deoarece acest lucru ar putea reduce eficiența acțiunilor de restabilire a rețelei de transport la starea normală sau de alertă. OTS comunică în mod clar din ce moment PRE nu își mai asumă responsabilitatea echilibrării și apoi din ce moment PRE va fi din nou responsabilă. Acest lucru nu înseamnă că PRE este eliberată de toate responsabilitățile sale în temeiul regulamentului privind clauzele și condițiile pentru PRE, aprobat prin ordin al președintelui ANRE, inclusiv, dar nu limitat la responsabilitatea de a dispune de mijloacele de comunicare necesare.

Art. 24 Fiecare OD și URS din Lista utilizatorilor de rețea semnificativi și Lista utilizatorilor de rețea semnificativi cu prioritate ridicată, aprobată prin decizie a președintelui ANRE, precum și furnizorii de servicii de restaurare execută fără întârzieri nejustificate instrucțiunile din Planul de restaurare a funcționării SEN solicitate de OTS, în conformitate cu procedurile din acesta.

Art. 25 Toate dispozițiile de dispecer date în perioada de suspendare a activităților de piață sunt considerate dispoziții pe PE și sunt integrate în sistemul informatic al PE în timp real sau în perioada imediat următoare reluării funcționării normale a SEN, pe baza înregistrărilor efectuate pe orice tip de suport.

Capitolul 6

Restabilirea activităților de piață

Art. 26 Restabilirea activităților de piață se realizează, după ce OTS consideră că SEN a ajuns în stare normală sau de alertă și este asigurată functionarea acestuia în siguranță.

Art. 27 OTS, în coordonare cu OPEED și cu OTS din CCR Core și SEE, aplică procedura pentru restabilirea activităților de piață suspendate. OTS poate decide restabilirea activităților de piață suspendate în mod secvențial sau simultan în funcție de disponibilitatea părților implicate și a prevederilor din procedurile specifice aplicabile la nivel național sau la nivel CCR Core și CCR SEE. OTS elaborează o procedură de restabilire a activităților de piață care va include principalele etape, condiții și responsabilități ale părților implicate în procesul de restabilire a activităților de piață.

Art. 28 În conformitate cu prevederile art. 38 din Regulamentul (UE) 2017/2196 și capitolul 7 din prezentele reguli, OTS furnizează actualizări cu privire la procesul de restaurare a sistemului de transport al energiei electrice, entităților prevăzute la art. 34.

Art. 29 Atunci când procesul de restaurare a SEN s-a încheiat și OTS consideră că procesul de restabilire a activităților de piață poate începe conform procedurii de restabilire a activităților de piață prevăzute la art. 27, OTS comunică acest lucru părților implicate în procesul de restabilire pentru a permite acestora să se pregătească pentru restabilirea activităților de piață.

Art. 30 OTS poate restabili activitățile de piață suspendate în ordinea de mai jos:

- a) furnizarea capacității interzonale;
- b) cuplarea unică a PI;
- c) furnizarea următoarelor date:
 - (i) transmiterea notificărilor privind programele conform art. 111 din Regulamentul 2017/1485;
 - (ii) poziția netă a PRE;
 - (iii) modificările poziției PRE;
 - (iv) ofertele de energie de echilibrare și capacitate de echilibrare, ofertele de capacitate pentru RSF.

Art. 31 În procesul de restabilire a activităților de piață, OTS evaluează și decide dacă este posibil ca ordinea de restabilire a activităților prevăzute la art. 30 să fie respectată.

Art. 32 În termen de 30 de zile de la restabilirea activităților de piață OTS elaborează și transmite ANRE un raport care include o justificare detaliată privind punerea în aplicare și impactul suspendării activităților de piață, și referințele privind conformarea cu prevederile

prezentelor reguli. OTS transmite raportul entităților prevăzute la art. 34, la cerere. Raportul se elaborează în limba română și se traduce autorizat în limba engleză.

Capitolul 7

Procedura de comunicare

Art. 33 OTS elaborează o procedură internă pe care o consultă cu entitățile implicate în care detaliază sarcinile și acțiunile pe care trebuie să le îndeplinească fiecare parte, în conformitate cu diferitele sale roluri în timpul suspendării și restabilirii activităților de piață.

Art. 34 Toate notificările și toate informațiile relevante privind suspendarea și restaurarea activităților de piață sunt trimise de OTS simultan următoarelor entități:

- a) OD;
- b) Operatorii de sisteme de distribuție închise;
- c) Furnizorii de servicii de apărare și restaurare;
- d) PRE;
- e) OPEED;
- f) ODDPRE
- g) ANRE;
- h) FSE;
- i) URS;
- j) RCC;
- k) OTS din CCR CORE și SEE;
- l) Alte entități relevante.

Art. 35 În cazul în care OTS, după verificarea condițiilor prevăzute la art. 11 și începerea procesului de restaurare a SEN, decide suspendarea tuturor/anumitor activități de piață, OTS transmite entităților prevăzute la art. 34, prin e-mail sau prin orice alt mijloc disponibil dedicat, notificarea "Piață suspendată", cu următoarele informații:

- a) data și ora la care activitățile de piață au fost suspendate în conformitate cu art. 11;
- b) activitățile de piață care au fost suspendate;
- c) informații actualizate asupra procesului de restaurare a sistemului de transport;
- d) cea mai bună estimare pentru ora și data restaurării sistemului de transport;
- e) alte informații, dacă este necesar.

Art. 36 Pentru procesul de cuplare PI sau PZU, OTS și OPEED utilizează procedurile de comunicare cu OPEED și OTS din alte țări, convenite în prealabil cu aceștia. Pe perioada de suspendare și de restabilire a activităților de piață, comunicarea mesajelor către OPEED și

OTS din alte țări se transmit de OPEED sau OTS conform procedurii de comunicare convenite.

Art. 37 Notificarea "Piață restabilită" este transmisă de către OTS entităților prevăzute la art. 34 și utilizează aceleași canale de comunicare ca și pentru notificarea de suspendare a activităților de piață.

Art. 38 Notificarea "Piață restabilită" este transmisă după primirea de către OTS a următoarelor notificări:

- a) confirmarea de către OPEED privind data și ora la care vor fi restabilite activitățile de piață privind PZU și PI interzonale;
- b) confirmarea RCC Core și OTS din CCR Core și CCR SEE privind reluarea activităților operaționale pentru calcularea coordonată a capacității interzonale;
- c) confirmarea PRE, FSE și OD că instrumentele lor de piață și sistemele de comunicare sunt operaționale.

Art. 39 Notificarea " Piață restabilită " include următoarele informații:

- a) Faptul că sistemul de transport a fost readus la starea normală sau de alertă;
- b) Data și intervalul de timp al pieței când activitățile de piață vor fi restabilite;
- c) Momentul din care se începe transmiterea NP pentru ziua D;
- d) Alte informații dacă este necesar.

Art. 40 Toate notificările se publică și pe pagina de internet a OTS în măsura în care acest lucru este posibil. În cazul în care pagina de internet nu este disponibilă, OTS utilizează alte canalele de comunicare disponibile pentru a informa simultan entitățile prevăzute la art. 34, cum ar fi pagina de internet, e-mail, SMS sau similare.

Art. 41 OTS se asigură că entitățile prevăzute la art. 34 se înregistrează în prealabil la canale de comunicare dedicate pentru a putea primi aceste notificări.

Capitolul 8

Reguli de calcul și decontare a energiei de echilibrare și a dezechilibrelor PRE pentru intervalele de timp ale pieței în care activitățile pieței sunt suspendate

Secțiunea 8.1 Prevederi generale

Art. 42 Regulile pentru decontarea energiei de echilibrare și a dezechilibrelor PRE se aplică în ID în care au fost suspendate activitățile de piață de către OTS conform prevederilor art. 11 lit. a) și c).

Art. 43 Pentru celelalte situații prevăzute la art. 11 vor fi aplicate regulile de decontare din regulamentul privind clauzele și condițiile pentru PRE și regulamentul privind clauzele și condițiile pentru FSE și pentru furnizorii de RSF, aprobate prin ordin al președintelui ANRE.

Art. 44 Pentru fiecare ID în care se suspendă activitățile de piață în condițiile prevăzute la art. 11 lit. a) și c) se suspendă efectele obligațiilor părților de livrare a energiei electrice, respectiv de plată a acesteia, cuprinse în contractele/convențiile de vânzare-cumpărare a energiei electrice încheiate pe piața angro, cu excepția celor pe piața de echilibrare. Drepturile de încasare și obligațiile de plată pentru perioada de suspendare a activităților de piață în condițiile prevăzute la art. 11 lit. a) și c) se determină conform regulilor de decontare și plăți stabilite în secțiunea 8.2 Decontare și plăți.

Secțiunea 8.2 Decontare și plăți

Secțiunea 8.2.1 Decontarea pe PE pentru perioada de suspendare a activităților de piață în situații de colaps și restaurare din colaps ale SEN

Art. 45 Pentru fiecare ID al perioadei în care au fost suspendate activitățile de piață conform prevederilor art. 11 lit. a) și c), ODDPRE determină pentru fiecare PRE valoarea obligațiilor de plată/a drepturilor de încasat corespunzătoare pentru energia consumată/livrată din conturul său, pe baza prețului de restabilire.

Art. 46 Prețul de restabilire se determină de ODDPRE ca media aritmetică a indicilor ROPEX_DAM_Base, calculată pentru o perioadă de 30 de zile calendaristice anterioare zilei în care a fost dispusă suspendarea activităților de piață. Prețul de restabilire rămâne fix pe toate ID ale perioadei de suspendare a activităților de piață și va fi publicat pe pagina de internet a ODDPRE.

Art. 47 Dispozițiile de dispecer de reducere a puterii nu conduc la obligații de plată ale FSE/OTS.

Art. 48 În vederea stabilirii obligațiilor de plată și a drepturilor de încasare pentru PRE, pentru fiecare ID în care au fost suspendate activitățile de piață, OTS consideră egale cu zero valorile notificate ale schimburilor bloc cu alte zone de tranzacționare decât cea națională, atât pe sensul de export, cât și pe sensul de import, inclusiv cele aferente schimburilor realizate de OTS în calitate de agent de transfer pentru PZU și PI în funcționare cuplată.

Art. 49 În vederea stabilirii obligațiilor de plată și a drepturilor de încasare pentru PRE, OTS transmite la ODDPRE valoarea zero pentru toate schimburile bloc între PRE din zona națională de tranzacționare cuprinse în NP, pentru fiecare ID în care au fost suspendate activitățile de piață.

Art. 50 Volumul energiei livrate în conturul PRE, pentru fiecare ID în care au fost suspendate activitățile de piață, se decontează ca obligație de plată a OTS către PRE respectivă, la prețul de restabilire. Volumul energiei livrate reprezintă valoarea măsurată aprobată pe conturul PRE, pentru fiecare ID în care au fost suspendate activitățile de piață,

transmisă ODDPRE de către OM conform regulilor comerciale privind colectarea, prelucrarea și transmiterea valorilor măsurate aprobate de energie electrică, aprobate prin ordin al președintelui ANRE.

Art. 51 Volumul energiei consumate în conturul PRE, pentru fiecare ID în care au fost suspendate activitățile de piață, se decontează ca obligații de plată ale PRE respective către OTS, la prețul de restabilire. Volumul energiei consumate reprezintă valoarea măsurată aprobată pe conturul PRE, pentru fiecare ID în care au fost suspendate activitățile de piață, transmisă ODDPRE de către OM conform regulilor comerciale privind colectarea, prelucrarea și transmiterea valorilor măsurate aprobate de energie electrică, aprobate prin ordin al președintelui ANRE.

Art. 52 În vederea asigurării neutralității financiare a OTS, diferența dintre suma costurilor OTS cu achiziția de energie livrată de PRE la prețul de restabilire și cu achiziția de energia importată ca rezultat al strategiei de repunere sub tensiune de sus în jos, și suma veniturilor OTS din vânzare a energiei către PRE, pentru întreaga perioadă de suspendare a activităților de piață conform art. 11 alin. (a) și (c) se recunoaște de ANRE în metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de sistem, aprobată prin ordin al președintelui ANRE.

Art. 53 OTS va comunica către ODDPRE în termen de 10 zile de la sfârșitul lunii în care au fost suspendate activitățile de piață, volumul energiei electrice importate și costurile aferente pentru fiecare ID din perioada de suspendare a activităților de piață.

Art. 54 ODDPRE determină pentru fiecare PRE, pentru fiecare ID în care au fost suspendate activitățile de piață, valoarea obligațiilor de plată/a drepturilor de încasat corespunzătoare pentru energia consumată/livrată din conturul său o singură dată în termen de 3 zile la primirea valorilor măsurate aprobate și corectate conform prevederilor din regulilor comerciale privind colectarea, prelucrarea și transmiterea valorilor măsurate de energie electrică, aprobate prin ordin al președintelui ANRE.

Art. 55 ODDPRE transmite prin email în condiții de păstrarea a confidențialității datelor, PRE corespunzătoare și OTS notele de informare pentru decontarea stabilită conform prevederilor art. 45-54 pe baza valorilor măsurate aprobate, în maximum 3 zile lucrătoare de la primirea valorilor măsurate/însumate ale producției și consumului de energie electrică aferente fiecărei PRE, stabilite conform regulilor comerciale privind colectarea, prelucrarea și transmiterea valorilor măsurate aprobate de energie electrică, aprobate prin ordin al președintelui ANRE.

Secțiunea 8.2.2 Decontarea dezechilibrelor PRE

Art. 56 Pentru fiecare ID în care au fost suspendate activitățile de piață conform prevederilor art. 11 alin. (a) și (c), nu se calculează dezechilibrele PRE.

Art. 57 Pentru fiecare ID în care au fost suspendate activitățile de piață conform situațiilor prevăzute la art 11 lit. b), d) și e) ODDPRE calculează și decontează dezechilibrele PRE, în baza regulamentului privind clauzele și condițiile pentru PRE, aprobat prin ordin al președintelui ANRE.

Secțiunea 8.2.3 Efectuarea plăților, utilizarea garanțiilor și penalități de întârziere

Art. 58 OTS elaborează, în urma unui proces de consultare publică, procedurile pentru efectuarea plăților conform prezentelor reguli și le publică pe pagina proprie de internet.

Art. 59 Procedurile elaborate conform prevederilor de la Art. 58 vor include modalități de confirmare a plăților și prevederi privind utilizarea garanțiilor în cazul plăților întârziate.

Art. 60 Fiecare parte care primește o factură trebuie să o plătească până la data scadență, indiferent dacă există sau nu o dispută în legătură cu sumele corespunzătoare.

Art. 61 Facturile sunt emise de OTS, respectiv PRE, în prima zi lucrătoare care urmează primirii prin email a notelor de informare pentru decontarea realizată de către ODDPRE, în baza prevederilor secțiunii 8.2.1 decontarea pe PE pentru perioada de suspendare a activităților de piață în situații de colaps și restaurare din colaps ale SEN, și trebuie plătite într-un interval de 5 zile lucrătoare de la data emiterii.

Art. 62 Orice participant la piață înregistrat ca PRE, precum și OTS, plătește o penalizare celeilalte părți în oricare din următoarele cazuri:

- a) dacă participantul la piață sau OTS nu a achitat sumele datorate până la data limită de plată;
- b) dacă participantul la piață sau OTS trebuie să efectueze o plată corespunzătoare soluționării unei dispute din care au rezultat plăți întârziate;
- c) dacă participantul la piață sau OTS trebuie să efectueze o plată corespunzătoare soluționării unei dispute pentru care sumele care fac obiectul disputei au fost achitate la timp de cealaltă parte, dar au fost contestate în mod justificat de aceasta.

Art. 63 Rata dobânzii care se aplică în toate cazurile prevăzute la Art. 612, pentru fiecare zi de întârziere începând cu prima zi după termenul limită de plată, este egală cu nivelul penalității de întârziere percepute pentru neplata la termen a obligațiilor către bugetul de stat, cu condiția ca valoarea totală a penalităților să nu depășească valoarea sumei datorate.

Secțiunea 8.2.4 Contestații la notele de informare pentru decontare

Art. 64 Dacă o notă de informare pentru decontare elaborată conform prevederilor secțiunii 8.2.1 decontarea pe PE pentru perioada de suspendare a activităților de piață în situații de

colaps și restaurare din colaps ale SEN pusă la dispoziție de ODDPRE conform prevederilor Art.54, este incorectă, oricare dintre părțile implicate o poate contesta la ODDPRE și poate pune în discuție orice element sau calcul cuprins în respectiva notă.

Art. 65 Orice contestație va fi transmisă de partea interesată printr-o notificare scrisă. Notificarea trebuie să precizeze în mod clar ID vizat, data emiterii respectivei note, elementul contestat, motivul contestării, valoarea contestată și va fi însoțită de orice probă disponibilă care poate să vină în susținerea contestației.

Art. 66 (1) Orice parte implicată poate contesta o notă de informare pentru decontare emisă conform secțiunii 8.2.1 decontarea pe PE pentru perioada de suspendare a activităților de piață în situații de colaps și restaurare din colaps ale SEN într-un termen de maximum 5 zile lucrătoare de la data la care nota contestată a fost transmisă de ODDPRE prin email.

(2) Dacă o parte interesată a făcut o contestație la nota elaborată în baza valorilor măsurate, care nu s-a modificat în ceea ce o privește după stabilirea valorilor măsurate aprobate, aceasta nu poate depune o nouă contestație având același obiect.

Art. 67 Dacă o parte implicată nu a transmis nicio contestație în legătură cu o notă de informare pentru decontare emisă conform prevederilor Art.55 în termenul prevăzut la Art. 66, se consideră că nota respectivă a fost acceptată.

Art. 68 ODDPRE analizează orice contestație primită, nu mai târziu de 5 zile lucrătoare de la data primirii acesteia.

Art. 69 Atunci când verifică o notă de informare pentru decontare contestată, ODDPRE poate solicita părților implicate informații suplimentare. Dacă informațiile suplimentare solicitate nu sunt furnizate de partea implicată, ODDPRE este îndreptățit să respingă contestația respectivă.

Art. 70 ODDPRE informează părțile implicate în legătură cu rezultatul verificărilor efectuate. Dacă o notă contestată a fost incorectă, ODDPRE reface calculele și pune la dispoziția tuturor părților implicate o notă corectată.

Art. 71 Dacă ODDPRE constată existența unei informații eronate într-o notă de informare pentru decontare pusă la dispoziție conform Art.55, acesta reface calculele și pune la dispoziția tuturor părților implicate în cel mai scurt timp posibil o notă corectată, dar nu mai târziu de 10 zile lucrătoare de la data la care nota respectivă a fost transmisă de ODDPRE prin email.

Art. 72 În cazul constatării de către un participant, ulterior termenelor prevăzute la Art. 66 sau Art. 71, a unor erori în procesul de decontare, determinate de greșeli de agregare a datelor, întreruperi în funcționarea sistemelor informatice ale operatorilor implicați, erori de măsurare

a schimburilor între rețele acesta poate solicita corectarea decontării în termen de 6 luni de la transmiterea prin email a notei de informare pentru decontare. În acest scop, participantul trebuie să solicite în scris OTS corectarea, prezentând argumentele și dovezile necesare.

Art. 73 (1) În termen de 3 zile lucrătoare, OTS informează ODDPRE și părțile implicate în mod direct în procesarea informației eronate, OR, OM, PRE, OTS, după caz, solicitând acestora transmiterea unui punct de vedere în termen de 10 zile lucrătoare, și publică solicitarea pe pagina proprie de internet, împreună cu argumentația aferentă.

(2) În termen de 5 zile lucrătoare de la primirea punctelor de vedere ale părților implicate, OTS împreună cu ODDPRE analizează documentele primite și decid asupra acceptării sau respingerii solicitării de corectare, publicând pe pagina de internet a OTS decizia, argumentele și documentele primite.

(3) În termen de 5 zile lucrătoare de la publicarea deciziei pe pagina de internet, orice participant sau operator din piață poate transmite OTS o contestație argumentată, care va fi publicată pe pagina de internet a OTS în maximum 1 zi de la primire.

(4) În termen de 3 zile lucrătoare de la data primirii, OTS și ODDPRE analizează contestațiile primite și publică pe pagina de internet a OTS decizia finală, împreună cu motivarea acesteia.

(5) În cazul apariției unei situații atipice, OTS poate solicita punctul de vedere al ANRE, care va fi publicat pe pagina de internet a OTS.

Art. 74 OTS și ODDPRE au obligația să actualizeze și să publice pe paginile proprii de internet o evaluare privind valoarea costurilor proprii determinate de corectarea decontării.

Art. 75 În cazul nerespectării termenelor de emitere, contestare, verificare, corectare și postare și/sau transmitere a notelor de informare pentru decontare prevăzute în prezentele reguli, operatorii sunt obligați să sesizeze în scris ANRE în termen de 3 zile lucrătoare de la data constatării acestor abateri.

Capitolul 9

Implementare

Art. 76 OTS publică prezentele reguli pe pagina proprie de internet în termen de 2 zile după publicarea acestora în Monitorul Oficial al Partea I.

Art. 77 Punerea în aplicare a prezentelor reguli va include următoarele etape:

- a) armonizarea strategiei de punere sub tensiune de sus în jos cu OTS vecini, inclusiv prevederile compensării financiare a acestora, în cadrul contractelor bilaterale;
- b) modificarea de OTS a contractelor-cadru încheiate între acesta și orice altă parte, în cazul în care prezentele reguli au un impact asupra acestora și vor fi transmise spre avizare ANRE după caz.

1. Parametrii și intervalul de timp care trebuie respectat pentru fiecare parametru în situația prevăzută la art. 35. alin. (1), lit. a) și c) din Regulamentul (UE) 2017/2196 în situația în care sistemul de transport al OTS este în stare de colaps și 50% din consum este deconectat sau SEN se află în proces de restaurare din colaps pentru activitățile de piață care pot fi suspendate sau restabilite

1.1 Activitatea de furnizare a capacității interzonale pentru alocarea capacității la granițele zonei de ofertare corespunzătoare pentru fiecare unitate de timp a pieței continuă să fie realizată pentru celelalte piețe cu excepția PI și ale prevederilor art. 36 alin. (4) lit. e) pct (i) din Regulamentul (UE) 2017/2196. În absența unor instrumente și mijloace de comunicare care să funcționeze în mod corespunzător, necesare pentru a îndeplini cuplarea PZU activitatea de furnizare a capacității interzonale pentru alocarea capacității la granițele zonei de ofertare corespunzătoare pentru fiecare unitate de timp a pieței se suspendă în totalitate. IDCC nu se mai furnizează odată cu deconectarea a 50% din consum imediat după declararea stării de colaps pentru factorii prevăzuți la art. 36 alin. (4) din Regulamentul (UE) 2017/2196.

1.2 Activitatea de transmitere de către un FSE a ofertelor de capacitate de echilibrare și de energie de echilibrare poate continua în funcție de disponibilitatea mijloacelor informatice și de comunicație dar nu se solicită continuarea acestora după declararea stării de colaps pentru factorii prevăzuți la art. 36 alin. (4) din Regulamentul (UE) 2017/2196 cu excepția prevederilor de la art. 36 lit. d) și e) când aceasta se suspendă imediat după deconectarea a 50% din consum sau SEN se află în proces de restaurare din colaps.

1.3 Activitatea de furnizare de către PRE a unei poziții echilibrate la sfârșitul intervalului de timp pentru ziua următoare poate continua prin transmiterea de NP dar nu se solicită poziții echilibrate după declararea stării de colaps. Activitatea se suspendă în condițiile factorilor prevăzuți la art. 36 alin. (4) lit. e) pct. (iii) și (iv) din Regulamentul (UE) 2017/2196.

1.4 Activitatea de furnizare de modificări ale poziției PRE poate continua cu transmiterea modificărilor în funcție de disponibilitatea mijloacelor informatice și de comunicație dar nu se solicită după declararea stării de colaps. Activitatea se suspendă în condițiile factorilor prevăzuți la art. 36 alin. (4) lit. d) și lit. e) din Regulamentul (UE) 2017/2196.

1.5 Activitatea de transmitere a programelor prevăzute la art. 111 alin. (1) și (2) din Regulamentul (UE) 2017/1485 poate să continue prin transmiterea modificărilor în funcție de disponibilitatea mijloacelor informatice și de comunicație cu excepția transmiterii pentru PI după declararea stării de

colaps. Activitatea se suspendă în condițiile factorilor prevăzuți la art. 36 alin. (4) lit. e) pct. (iv) și (v) din Regulamentul (UE) 2017/2196.

1.6 Alte activități relevante de piață a căror suspendare este considerată necesară pentru a conserva și/sau a restaura sistemul sunt calculul prețului de dezechilibru care se suspendă imediat după declararea stării de colaps în condițiile factorilor prevăzuți la art. 36 alin. (4) din Regulamentul (UE) 2017/2196.

2. Parametrii și intervalul de timp care trebuie respectat pentru fiecare parametru în situația prevăzută la art. 35 alin. (1) lit. b) din Regulamentul (UE) 2017/2196 în care OTS epuizează toate opțiunile oferite de piață și continuarea activităților de piață în starea de urgență ar deteriora una sau mai multe dintre condițiile prevăzute la art. 18 alin. (3) din Regulamentul (UE) 2017/1485 pentru activitățile de piață care pot fi suspendate sau restabilite

2.1 În cazul activării planului de deconectare automată a consumului OTS transmite o notificare către PRE și FSE cu instrucțiuni de urmat în funcție de situație.

2.2 În perioada stării de urgență a SEN, dacă după ce OTS transmite avertizările și a instrucțiunile aferente planului de urgență părților implicate, SEN nu revine la starea normală, OTS poate decide suspendarea temporară a unor activități de piață în absența unei opțiuni furnizate de piață.

3. Parametrii și intervalul de timp care trebuie respectat pentru fiecare parametru în situația prevăzută la art. 35 alin. (1) lit. c) din Regulamentul (UE) 2017/2196 dacă continuarea activităților de piață ar scădea în mod semnificativ eficacitatea procesului de restaurare a stării normale sau de alertă, pentru activitățile de piață care pot fi suspendate sau restabilite

3.1 În perioada procesului de restaurare a SEN după colaps, activitățile de piață se suspendă în conformitate cu prevederile de la pct. 1.

3.2 În perioada procesului de restaurare a SEN, după o separare a SEN în mai multe zone cu frecvențe diferite activitățile de piață nu se suspendă.

4. Parametrii și intervalul de timp care trebuie respectat pentru fiecare parametru în situația prevăzută la art. 35 alin. (1) lit. d) din Regulamentul (UE) 2017/2196 dacă instrumentele și mijloacele de comunicare de care au nevoie OTS pentru a facilita activitățile de piață nu sunt disponibile, pentru activitățile de piață care pot fi suspendate sau restabilite

4.1 În cazul în care instrumentele necesare sau mijloacele de comunicare și procesele de rezervă sunt indisponibile pentru o perioadă de cel puțin 30 de minute se suspendă activitățile de piață în conformitate cu prevederile de la pct. 2.